

พืชสมุนไพรพื้นบ้าน

☛ นำเสนอเมื่อ 3 ธ.ค. 2552

พืชสมุนไพร หมายถึง พืชที่ใช้ทำเป็นยารักษาโรค โดยใช้ส่วนต่างของพืชชนิดเดียวหรือหลายชนิดพรอมกัน พืชสมุนไพรเป็นกลุ่มพืชที่อยู่ในความสนใจ และมีผู้ศึกษาทางด้านพฤกษศาสตร์พื้นบ้านมากที่สุด ยารักษาโรคปัจจุบันหลายขนานที่ผลิตเป็นอุตสาหกรรม ได้มาจากการศึกษาวิจัยการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านของกลุ่มชนพื้นเมืองตามป่าเขาหรือในชนบท ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษที่ได้สังเกตว่าพืชใดนำมาใช้บำบัดโรคได้ มีสรรพคุณอย่างไร จากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ และการทดลองแบบพื้นบ้านที่ใดทั้งข้อดีและข้อผิดพลาด

พืชสมุนไพรพื้นบ้านในตำรับยาไทยมีหลายร้อยชนิด จะนำมากล่าวถึงเป็นตัวอย่างเพียงบางชนิด แยกตามกลุ่มพืชที่ใช้บำบัดโรคต่างๆ ดังนี้

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้แก้ไข้และขับปัสสาวะ เช่น

เปลือกพญาสัตบรรณหรือตีนเป็ด (*Alstoniascholaris*)

เปลือกและใบทุ้งฟ้า (*Alstonia macrophylla*)

ใบหนาด (*Blumea balsamifera*)

ราก เปลือก และใบ ชลู่ (*Pluchea indica*)

ใบ เนื้อไม้ ผล และเมล็ดมะคำไก่ หรือประจำไก่ (*Drypetes roxburghii*)

ต้นและรากอ้อเล็ก (*Phragmites australis*)

รากและใบกรุงเขมา (*Cissampelos pareira*)

เถาบอระเพ็ด (*Tinospora crispa*)

เถาขมิ้นเครือ (*Arcangelisia flava*)

ราก เหง้า และใบหญ้าคา (*Imperatacylindrica*)

ผลน้ำเต้า (*Legenaria siceraria*)

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาแก้ท้องเสีย เช่น

เนื้อไม้สีเสียดหรือสีเสียดเหนื่อ (*Acaciacatechu*)

ใบและผลมะตูม (*Aegle marmelo*)

เปลือกประดู่บ้าน (*Pterocarpus indicus*)

เหง้าไพล (*Zingiber purpureum*)

เหง้าและรากกระชาย (*Boesenbergia rotunda*)

แก่นฝาง (*Caesalpinia sappan*)

ราก เปลือก เนื้อไม้ ใบและดอกแก้ว (*Murrayapaniculata*)

เปลือกโมกหลวง(*Holarrhenapubescens*)

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาระบายและขับพยาธิ เช่น

ผลดิบมะเกลือ (*Diospyros mollis*)

แก่นไม้มะหาด (*Artocarpus lakoocha*)

เมล็ดเถาเล็กมีอนาง (*Quisqualis indica*)

เมล็ดสะแกนา (*Combretum quadran-gulare*)

เมล็ดแห้งผักทอง (*Cucurbita moschata*)

เนื้อในเมล็ดมะขาม (*Tamarindus indica*)

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาขับลม เช่น

เหง้าแก่ขิง (*Zingiber officinale*)

เหง้าว่านน้ำ (*Acorus calamus*)

ผลกระวาน (*Amomum kervanh*)

เหง้าข่า (*Alpinia galanga*)

ผลพริกไทย (*Piper nigrum*)

ต้นตะไคร้ (*Cymbopogon citratus*)

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้แก้โรคผิวหนัง เช่น

เปลือก ใบ และเมล็ดสารภีทะเลหรือกระทิง (*Calophyllum inophyllum*)

ใบและเมล็ดชุมเห็ดไทย (*Cassia tora*)

ใบชุมเห็ดเทศ หรือ ชุมเห็ดใหญ่ (*Cassia alata*)

ใบ ดอกและเมล็ดเทียนบ้าน (*Impatiensbalsamina*)

รากและใบทองพันชั่ง (*Rhinacanthus nasutus*)

เปลือก ใบ ดอกและผลโพธิ์ทะเล (*Thespesia populnea*)

ใบและเมล็ดครามป่า (*Tephrosia purpurea*)

ยางสลัดไดป่า (*Euphorbia antiquorum*)

น้ำยางสบู่ดำ (*Jatropha curcas*)

เมล็ดทองกวาว (*Butea monosperma*)

เปลือกเถาสะบ้ามอญ (*Entada rheedii*)

เมล็ดกระเบาใหญ่ (*Hydnocarpus anthelminthicus*)

เหง้าข่า (*Alpinia galanga*)

หัวหรือกลีบกระเทียม (*Allium sativum*)

กลุ่มพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาฆ่าแมลงและไล่แมลง เช่น

รากเถาโล่ดิน หรือหางไหล (*Derris elliptica*)

ใบและเมล็ดน้อยหน่า (*Annona squamosa*)

รากหนอนตายหยาก (*Stemona tuberosa*)

เมล็ดงา (*Sesamum indicum*)

ผลมะคำดีควายหรือมะชัก (*Sapindus rarak*)

ใบเสม็ดหรือเสม็ดขาว (*Melaleuca cajuputi*)

ต้นขอบชะนางหรือหญ้าหนอนตาย (*Pouzolzia pentandra*)

เปลือก ใบและผลสะเดา (*Azadirachta indica*)

เปลือกกระเจาหรือกระเซา (*Holoptelea integrifolia*)

ใบสดกว้าว (*Haldina cordifolia*)

ที่มา <http://guru.sanook.com/search/%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B8%8A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%>

B8%87%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%

B8%B5%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%

B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99